

Tvivelaktig energibeskattnig

Av tradition har målet för den svenska energipolitiken varit att minimera energiförsörjningens samhällsekonomiska kostnader. I praktiken har det rört sig om en balansgång mellan importberoende och direkt observerbara kostnader; både kol och olja har i olika tidskedan varit övermäktiga konkurrenter till inhemska bränslen vilket lett till ett internationellt sett mycket högt importberoende i den svenska energiförsörjningen. Men den statliga styrningen av produktion och användning av energi har varit måttlig. Man har tillgodosett vissa beredskapsmål, verkat för införande av "svenska" energikällor som vattenkraft och kärnkraft och via Statens Vattenfallsverk skaffat sig viss kontroll över prisbildningen på elmarknaden.

I och med 1975 års energipolitiska beslut fick dock den svenska energipolitiken ett inslag av central planering. För första gången angav man då nämligen kvantitativa mål för energianvändningens utveckling. Inslaget av kvantitativa mål i energipolitiken har med tiden förstärkts. Det centrala målet är nu att reducera oljeanvändningen och att i möjligaste mån ersätta oljan med inhemska fasta bränslen. Dessa mål har kodifierats i energibalanser för 1990, dvs planer för tillförsel och användning av energi detta år.

Det råder ingen tvekan om att man med dessa energibalanser försökt beskriva ett framtida energiförsörjningssystem vars samhällsekonomiska kostnader är så låga som möjligt. Målet för den svenska energipolitiken ligger fast, men har givits en mer precis form. Men just denna precisering skapar problem; den bygger ju på antaganden om en lång rad ytterligt osäkra faktorer som t ex framtida olje- och kolpriser, tek-

nisk utveckling på energiområdet etc. Efter hand kommer denna osäkerhet att skingras. Under denna process kommer bedömningen av de olika energislagens relativa kostnader med all sannolikhet att revideras. Därmed ändras även bilden av det från samhällsekonomisk synpunkt billigaste framtida energiförsörjningssystemet.

Frågan är då vilket riktmärke som gäller. Skall energiproduktion och energianvändning anpassas till de kvantitativa mål som angetts? Eller skall de olika energislagens reala samhällsekonomiska kostnader vara styrande för utvecklingen? Svaret borde vara givet. Men regeringens förslag till energibeskattnig är illavarslande. Den princip som framskymtar är att skatterna skall anpassas så att energibalansmålen realiserats. Följden av dessa tvivelaktiga beskattningsprinciper blir att de olika energislagens marknadspriser alltmer fjärras från de (marginella) samhällsekonomiska kostnaderna för dessa energislag. Dessutom skapas en onödigt osäkerhet om de framtida energiskatterna; lönsamhetsproblem i torvhanteringen kan ju tas till intäkt för höjda kolskatter.

Sveriges riksdag har fattat beslut om att avveckla kärnkraften. Varför inte gå vidare och avveckla de kvantitativa målen i energipolitiken. När man ändå är i farten kan man besluta om nya principer för energibeskattningen. Utgångspunkten bör därvid vara att skatterna skall svara mot reala kostnader som av olika skäl inte reflekteras i marknadspriserna. Målet bör vara att skapa en trovärdig grund för energiproducenternas och energikonsumenterernas planering.

Lars Bergman